

MILICA MIRKULOVSKA

**POLONISTYCZNE
LABORATORIUM PRZEKŁADOWE
NA WYDZIALE FILOLOGICZNYM
IM. BŁAŻE KONESKIEGO W SKOPJU**

KOMUNIKAT

**POLONISTYKA NA UNIWERSYTECIE
„ŚW. CYRYLA I METODEGO” W SKOPJU OD 1959 DO 2007 R.**

WSPÓLPRACA MIĘDZY POLSKĄ I MACEDONIĄ W DZIEDZINIE LINGWISTYKI pogłębia się od momentu otwarcia lektoratów, przy czym ogromny udział miały inicjatywy, starania i kreatywne koncepcje członka Macedońskiej Akademii Nauk i Sztuk (MANU) Bożydara Widoeskiego. Jako pierwszy zaczął pracę lektorat języka polskiego na Wydziale Filozoficznym (później Filologicznym) w Skopju w roku akademickim 1959–1960, później – w roku akademickim 1970 w Krakowie, na Uniwersytecie Jagiellońskim zaczął funkcjonować lektorat języka macedońskiego. W następnych latach, w wyniku podpisanych bilateralnych umów i protokołów między macedońskim uniwersytetem a polskimi uniwersytetami, w ramach programów uniwersyteckich w Polsce pojawiły się w polskich uczelniach przedmioty macedonistyczne. Na Uniwersytecie Warszawskim, a później i na Uniwersytecie Śląskim, rozpoczął pracę lektorat języka macedońskiego. Wraz z przyjazdem prof. Zuzanny Topolińskiej, która została zatrudniona jako *visiting professor* przy Katedrze Sławistyki Wydziału Filologicznego w Uniwersytecie w Skopju, rozszerzył się zakres studiów polonistycznych, od lektoratu do pełnej specjalizacji.

Polonistyka przy Katedrze Sławistyki Wydziału Filologicznego Uniwersytetu św. św. Cyryla i Metodego w Skopju istnieje od roku akademickiego 1959/60, dzięki inicjatywie prof. Bożydara Widoeskiego (podobnie i macedonistyka w Krakowie na UJ). W tym roku przyjechał pierwszy lektor języka polskiego Włodzimierz Pianka z Uniwersytetu Warszawskiego i pozostał w Skopju 8 lat. Pianka przygotował pierwszy podręcznik języka polskiego dla studentów ma-

cedońskich „Учебник по полски јазик (граматика со вежби и речник)”, Скопје, 1969.

W następnych latach, w ramach projektu *Konfrontacja gramatyczna języka macedońskiego i polskiego* zainicjowanego w 1964 r. przy Wydziale Lingwistyki i Nauki o Literaturze (OLLN) w MANU, a kierowanego przez członka MANU, prof. Bożydara Widoeskiego i członka MANU, prof. Zuzannę Topolińską, ukazały się następujące publikacje, z których korzystamy w dydaktyce:

1. Vidoeski Bożidar, Pianka Włodzimierz, Topolińska Zuzanna: *Słownik polsko-macedoński i macedońsko-polski*. Skopje/Warszawa: Makedonska kniga/PWN, 1990, 704 s.
2. seria POLSKI – MACEDOŃSKI. *Konfrontacja gramatyczna: POLSKI – MAKEDONSKI*. Gramatyka konfrontacyjna.
3. seria *Studia linguistica Polono-Jugoslavica* (1–7), kontynuowana pod tytułem *Studia linguistica Polono-Meridianoslavica* (8–12).

Od samego początku na naszym wydziale lektorat prowadzili lektorzy z Polski, z różnych ośrodków uniwersyteckich. Byli to w kolejności:

1959–1967 prof. dr Włodzimierz Pianka (Warszawa)
 1967–1970 prof. dr Krzysztof Wrocławski (Warszawa)
 1970–1973 dr Jacek Zaorski (Łódź)
 1973–1977 prof. dr Stanisław Gogolewski (Łódź)
 1977–1980 doc. dr. Maciej Kawka (Kraków)
 1980–1983 mgr Elżbieta Gawęda (Katowice)
 1983–1992 prof. dr Zuzanna Topolińska (Warszawa)
 1992–1999 dr Kazimiera Maria Solecka (Kraków)
 1999–2000 mgr Magdalena Bogusławska (Warszawa)
 2000–2004 dr Elżbieta Wójcikowska (Warszawa)
 2004–2006 mgr Olga Soczyńska-Kalarus (Katowice)
 2006 – mgr Natalia Łukomska (Katowice)

Studenci, którzy zapisują się na lektorat języka polskiego, najczęściej nie uczyli się wcześniej tego języka, nie znają też środowiska polskiego. Motywem podjęcia nauki jest z reguły ciekawość innych kultur słowiańskich. Polonistykę na Wydziale Filologicznym im. Błaże Koneskiego studiuje się na trzech poziomach: jako kierunek główny (tzw. kierunek A), jako drugi, poboczny kierunek (tzw. kierunek B) i jako język obcy (tzw. kierunek C). Od roku akademickiego 1997/1998 istnieje kierunek studiów podyplomowych polonistycznych z zakresu językoznawstwa (konfrontacja językowa macedońsko-polska; polsko-macedońska), którego program opracowała prof. Topolińska. Na wszystkich kierunkach prowadzę kursy dotyczące struktury gramatycznej języka polskiego. Na pierwszych dwóch kierunkach (A i B) jest przewidziana praca seminaryjna i praca dyplomowa do wyboru z dziedziny polonistyki językoznawczej albo literaturoznawczej. Prace o tematyce językoznawczej opracowane przez studentów są

pisane w ścisłej koordynacji przede wszystkim z międzynarodowym projektem *Macedoński – polski, konfrontacja gramatyczna* przy Macedońskiej Akademii Nauk i Umiejętności (MANU) pod kierownictwem prof. Zuzanny Topolińskiej oraz z innymi podobnymi projektami. Wnioski z prac studenckich, a przede wszystkim materiały językowy włącza się do kartotek projektów. Studenci, podejmując prace, mogą opanować konkretną teorię językoznawczą i metodologię analizy kontrastywnej dwóch języków – polskiego i macedońskiego. Do tej pory napisano ponad 50 prac seminaryjnych i dyplomowych, niektóre z nich były drukowane w seriach „Славистички студии”, „Folia Philologica Macedono-Polonica”, „Млади македонисти”.

Trzeci kierunek (C) przewiduje minimalne opanowanie języka polskiego jako obcego. W ramach tego kursu w roku akademickim 2000/2001 założyliśmy z moimi studentami *Polonistyczne laboratorium przekładowe* na Wydziale Filologicznym im. Blaže Koneskiego w Skopju.

POLONISTYCZNE LABORATORIUM PRZEKŁADOWE

Polonistyczne laboratorium przekładowe na Wydziale Filologicznym im. Blaže Koneskiego w Skopju istnieje od roku akademickiego 2000/2001. Do dzisiaj przez laboratorium przeszło ponad 150 studentów-polonistów, niektórzy już skończyli studia, niektórzy uczyli się polskiego na kursie C. Pomysł utworzenia *Polonistycznego laboratorium przekładowego* pojawił się w wyniku potrzeby kształtowania optymalnego kursu języka polskiego jako obcego (4 godziny tygodniowo). Celem pracy z grupami kursu C jest taka edukacja studenta, która powoduje sytuację, w której student, korzystając ze słownika (z początku *Polsko-macedońskiego* B. Widoeskiego, Z. Topolińskiej i W. Pianki, a później z jednojęzycznych słowników i słownika frazeologicznego języka polskiego), rozumie tekst polski każdego stylu, a poprzez to otrzymuje maksimum informacji o polskiej kulturze, znacznie różniącej się przecież od macedońskiej. Nauczanie języka polskiego w tym systemie to nie tylko gramatyka i interpretacja tekstów z podręcznika „na punkty”. Naszą ambicją jest to, aby wiedzę o strukturze gramatycznej języka polskiego, którą można opanować na kursie, można było skonfrontować z wiedzą o języku ojczystym, macedońskim. Owocem tego są m.in. nasze wspólne dzieła – publikacje dokonywanych tłumaczeń. Trzeba tu wymienić przynajmniej:

Адамчевски, Јан: *Легенди за стариот Краков*. – Скопје: Сојуз на студенти на Филолошкиот факултет, 2002. – 45с.

Сон за недофатливото место. Токарчук, Хвин, Сташук. Фрагменти од современата полска проза. – Скопје: Сојуз на студенти на Филолошкиот факултет, 2006. – 96с¹.

¹ Jesteśmy wdzięczni Wydziałowi Filologii Polskiej i Klasycznej oraz Katedrze Sławistycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, jak również ICAL przy MANU za pomoc

Obecnie w ostatniej fazie opracowania są fragmenty dzieła *Martwa natura z wędzidłem* Zbigniewa Herberta i fragmenty utworu *Masala* Maxa Cegielskiego, do których już mamy prawa autorskie, a teksty są już w planie wydawniczym dwóch czasopism z zakresu krytyki literackiej i przekładu w Macedonii.

W ramach współpracy z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach zaczęliśmy tłumaczenia z polskiego na macedoński dialogów komunikacyjnych z projektu Sokrates Lingua 1 i dialogów z podręcznika *Miło mi panią poznać* Barbary Serafin i Aleksandry Achtelik na język macedoński i albański.

Nasze dalsze plany to:

- publikacja zeszytu monograficznego, w której będą zamieszczone prace seminaryjne i dyplomowe (część w całości, część jako streszczenia) z zakresu macedońsko-polskiej konfrontacji językowej od roku akademickiego 2000/2001 do 2005/2006;

- opracowanie dostępnego w Internecie *Specjalistycznego korpusu z zakresu macedońsko-polskiej konfrontacji językowej (struktura GI w języku macedońskim i polskim i słowotwórstwo)* w ramach projektu *Macedoński – polski. Konfrontacja gramatyczna* przy MANU;

- opracowanie stron internetowych polonistyki przy FIFBK, gdzie w wersji elektronicznej będą dostępne:

- a) cała produkcja *Polonistycznego laboratorium przekładowego* na Wydziale

Filologicznym im. Błaże Koneskiego,

- b) opracowania prac seminaryjnych i dyplomowych;

- opracowanie uzupełnionej wersji elektronicznej *Słownika polsko-macedońskiego*, Widoeskiego, Topolińskiej i Pianki, zaczynając od zapisu w formacie PDF.

w końcowym przygotowaniu tekstów. Wyrażamy też wdzięczność autorom i wydawnictwu, którzy bezpłatnie przekazali nam prawa autorskie.